

นิพนธ์ฉบับ

ภาวะสุขภาพและความคิดเห็นต่อสถานการณ์การเก็บขยะช่วงน้ำท่วม: กรณีศึกษาพนักงานเก็บขยะของสำนักงานเขตแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

นิตยา ชมเชย*, กัญญาลักษณ์ ณ รังษี**

บทคัดย่อ

- บทนำ:** ผลกระทบของการมีระดับน้ำท่วมสูงและท่วมขังเป็นเวลานาน ทำให้การจัดเก็บขยะมีความยากลำบาก พนักงานเก็บขยะต้องเปลี่ยนวิธีการจัดเก็บต่างจากปกติที่เคยปฏิบัติอาจเสี่ยงต่อการบาดเจ็บจากการทำงานมากยิ่งขึ้น การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาภาวะสุขภาพ และความคิดเห็นของพนักงานเก็บขยะต่อสถานการณ์การเก็บขยะช่วงน้ำท่วม
- วิธีการศึกษา:** เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เก็บข้อมูลจากพนักงานเก็บขยะทุกคนในสำนักงานเขตแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๘๖ คน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยใช้แบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเอง
- ผลการศึกษา:** พนักงานเก็บขยะทั้งหมดเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย ๔๒.๑ ปี ร้อยละ ๖๖.๙ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา การเจ็บป่วยและการบาดเจ็บที่พบมาก ได้แก่ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ (ร้อยละ ๙๔.๖) รู้สึกเหนื่อย อ่อนเพลียง่าย (ร้อยละ ๘๙.๕) และโรคน้ำกัดเท้ามือเท้าเปื่อย (ร้อยละ ๘๕.๓) พนักงานเก็บขยะ ๕ ราย (ร้อยละ ๓.๖) เข้ารักษาในโรงพยาบาลด้วยเรื่องถูกของมีคม ส่วนใหญ่เห็นว่าการเก็บขยะในช่วงน้ำท่วมมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ การถูกสัตว์มีพิษกัดต่อย และการถูกไฟฟ้าดูด (ร้อยละ ๖๔.๘, ๕๔.๗ และ ๕๓.๒ ตามลำดับ) หน่วยงานควรให้ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในการเก็บขยะช่วงน้ำท่วม และควรสนับสนุนเรือยนต์ในการเก็บขยะ
- วิจารณ์ และสรุปผลการศึกษา:** การศึกษาครั้งนี้พบว่า พนักงานเก็บขยะเกิดปัญหาสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจมากกว่าปกติ ดังนั้น หน่วยงานควรให้การสนับสนุนในเรื่องอุปกรณ์อำนวยความสะดวก และป้องกันอันตรายในการทำงาน อีกทั้งกำลังใจจากหน่วยงาน

คำสำคัญ: พนักงานเก็บขยะ, ภาวะสุขภาพ, ความคิดเห็น, น้ำท่วม

วันที่รับบทความ: ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

วันที่อนุญาตให้ตีพิมพ์: ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

* หน่วยวิจัยเชิร์ช ศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทย และภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา และภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

การศึกษาวิจัย และการทบทวนเอกสารอย่างเป็นระบบสนับสนุนว่าพนักงานเก็บขยะเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงสูงมากทั้งในเรื่องโรค และอุบัติเหตุต่างๆ จากการทํางาน^{๑, ๒} การศึกษาภาวะสุขภาพของพนักงานเก็บขยะพบความชุกของกลุ่มอาการเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจร้อยละ ๘.๕ - ๖๒.๒ กลุ่มอาการเกี่ยวกับทางเดินอาหารร้อยละ ๘.๖ - ๑๓.๔ กลุ่มอาการเกี่ยวกับกระดูกและกล้ามเนื้อร้อยละ ๓๑.๑ - ๔๒ และอุบัติเหตุในการทำงานพบร้อยละ ๑๓ - ๘๐^{๑, ๓} ทั้งนี้ความเสี่ยงหรือความปลอดภัยในการทำงานนอกจากจะเกี่ยวข้องกับลักษณะทางโครงสร้างหรือด้านกายภาพในการทำงานแล้ว ยังพบว่า มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านจิตใจ เช่น ความคิดเห็น และการรับรู้ของบุคคล^{๑, ๔}

ผลกระทบของการมีระดับน้ำท่วมสูงและท่วมขังเป็นเวลานาน จากภาวะน้ำท่วมปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้ก่อให้เกิดข้อเรียกร้องจากประชาชนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรีบดำเนินการจัดเก็บขยะ เพื่อป้องกันปัญหาสภาพแวดล้อม และป้องกันโรคระบาดที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์พนักงานเก็บขยะที่ต้องจัดเก็บขยะช่วงน้ำท่วมในพื้นที่กรุงเทพมหานครปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พบว่า การจัดเก็บขยะมีความยากลำบาก ต้องจัดเก็บอย่างเร่งรีบและต่อเนื่องตลอดเวลา เนื่องจากปริมาณขยะจำนวนมาก โดยต้องเปลี่ยนวิธีการจัดเก็บต่างจากปกติที่เคยปฏิบัติ ต้องใช้เรือเป็นพาหนะในการบรรทุกขยะ ต้องลุยน้ำเพื่อเข้าไปถึงขยะที่ลอยอยู่ในน้ำ เสี่ยงต่อการจมน้ำ การถูกของมีคมบาด ทิ่มแทง การถูกไฟฟ้าดูด การถูกสัตว์มีพิษกัด ต่อย ฯลฯ

พนักงานเก็บขยะนับเป็นกลุ่มผู้ที่มีความเปราะบางในสังคมและเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญกลุ่มหนึ่งของการกำจัดขยะในภาวณ้ำท่วม การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ ความคิดเห็นต่อสถานการณ์การเก็บขยะช่วงน้ำท่วมของกลุ่มดังกล่าวเพื่อให้หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ ทำความเข้าใจ และสามารถนำไปดำเนินการเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งในการเพิ่มประสิทธิผลของการทำงาน^{๕, ๖} สำหรับผู้จะเป็นกำลังสำคัญของชุมชนในการจัดการขยะช่วงภาวณ้ำท่วมที่อาจเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพ ความคิดเห็นต่อสถานการณ์การเก็บขยะช่วงน้ำท่วมของพนักงานเก็บขยะ

วิธีการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย: การศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (cross-sectional descriptive study) มีระยะเวลาดำเนินการในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ - มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานเก็บขยะทุกคน จำนวนทั้งสิ้น ๑๘๖ คน ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ทั้งที่เป็นพนักงานประจำ และพนักงานจ้างทั่วไป มีประสบการณ์ในการจัดเก็บขยะในช่วงน้ำท่วมในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ยินดีเข้าร่วมในการศึกษาโดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา: แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างแนวคำถามจากการสำรวจลักษณะเบื้องต้นจากพนักงานเก็บขยะที่มีประสบการณ์เก็บขยะในช่วงน้ำท่วม และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบบสอบถามประกอบด้วยเนื้อหา ๓ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคล ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เช่น อายุ เพศ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ ประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายและจิตใจในช่วงน้ำท่วม เป็นลักษณะคำถามที่มีคำตอบให้เลือกตอบ จำนวน ๖ ข้อและข้อคำถามปลายเปิดจำนวน ๑ ข้อ และส่วนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของพนักงานเก็บขยะต่อสถานการณ์การเก็บขยะช่วงน้ำท่วม เป็นลักษณะคำถามที่มีคำตอบให้เลือกขนิมิตมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ (ตั้งแต่ ๑ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง ๕ เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน ๑๒ ข้อและข้อคำถามปลายเปิดจำนวน ๒ ข้อ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำแนวคำถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ ท่านตรวจสอบ หลังการแก้ไข นำแนวคำถามไปทดลองใช้กับพนักงานเก็บขยะในพื้นที่ใกล้เคียงกับเขตที่ศึกษา จากนั้นนำข้อคำถามส่วนที่ ๓ มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ซึ่งได้เท่ากับ ๐.๗๔ และได้ปรับแนวคำถามให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง

ข้อพิจารณาจริยธรรม: การวิจัยนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตแหล่งศึกษา ตลอดจนได้ขอคำยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากพนักงานเก็บขยะทุกคน ก่อนศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล: ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ ประสบการณ์ในการทำงาน

วิเคราะห์ด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะสุขภาพร่างกายและจิตใจในช่วงน้ำท่วม และความคิดเห็นต่อสถานการณ์การเก็บขยะช่วงน้ำท่วมวิเคราะห์ด้วย ความถี่ และร้อยละ สำหรับข้อมูลจากคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา รวบรวมเป็นประเด็นที่สำคัญ

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้พบว่า พนักงานเก็บขยะทุกคนเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย ๔๒ ปี ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ ๔๐ ปีขึ้นไป (ร้อยละ ๖๕.๖) มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ ๘๐.๐) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ ๖๖.๙) รายได้ต่อเดือน ๑๐,๗๔๗.๕ บาท (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๒,๕๒๖.๖๐ บาท) ส่วนใหญ่ มีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายหรือมีหนี้สิน (ร้อยละ ๕๔.๑) มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ (ร้อยละ ๕๖) และดื่มสุรา (ร้อยละ ๔๓.๒) ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๘๖ คน

ปัจจัย	จำนวน	(ร้อยละ)
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า ๓๐	๑๙	(๑๐.๔)
๓๐-๓๙	๔๔	(๒๔.๐)
๔๐-๔๙	๘๔	(๔๕.๙)
มากกว่า ๕๐	๓๙	(๒๑.๗)
Mean (SD)	๔๒.๑ (๘.๔๓)	
สถานภาพสมรส		
โสด	๒๗	(๑๕.๐)
สมรส	๑๔๙	(๘๐.๐)
หม้าย/หย่า / แยกกันอยู่	๙	(๕.๐)
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	๑๑๙	(๖๖.๙)
มัธยมศึกษาตอนต้น	๔๔	(๒๔.๗)
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๑๑	(๖.๒)
อนุปริญญา	๒	(๑.๑)
อื่นๆ	๒	(๑.๑)
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน: บาท (Mean, SD)	๑๐,๗๔๗.๕๐ (๒,๕๒๖.๖๐)	
ความเพียงพอของรายได้ของครอบครัว		
รายได้ไม่พอกับรายจ่าย (มีหนี้สิน)	๙๙	(๕๔.๑)
รายได้พอๆ กับรายจ่าย	๗๕	(๔๑.๐)
รายได้พอเหลือเก็บ (มีเงินออม)	๙	(๔.๙)
มีโรคประจำตัว	๑๘	(๙.๘)
สูบบุหรี่	๑๐๒	(๕๖.๐)
ดื่มสุรา	๗๖	(๔๓.๒)

ภาวะสุขภาพของพนักงานเก็บขยะ: ในช่วงน้ำท่วม พนักงานเก็บขยะในการศึกษา เกือบทุกคนมีปัญหาสุขภาพหลายอย่าง เช่น ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ (ร้อยละ ๙๔.๖) รู้สึกเหนื่อย อ่อนเพลียง่าย (ร้อยละ ๘๙.๕) เป็นโรคน้ำกัดเท้าหรือมือเท้าเปื่อย (ร้อยละ ๘๕.๓) เป็นหวัด ไอ จาม (ร้อยละ ๖๗.๔) โดนของมีคมบาด (ร้อยละ ๖๗.๒) โรคผิวหนังอื่นๆ (ร้อยละ ๖๓.๖) และปวดศีรษะ มีเมื่อย (ร้อยละ ๕๙) เป็นต้น แต่ไม่พบ

พนักงานเก็บขยะป่วยเป็นโรคฉี่หนู ดังแสดงในตารางที่ ๒ โดยการเจ็บป่วยช่วงน้ำท่วมส่งผลให้ความสามารถในการทำงานลดลง (ร้อยละ ๕๖.๙) และการเก็บขยะช่วงน้ำท่วมก่อให้เกิดการบาดเจ็บจนต้องเข้ารับการรักษานในโรงพยาบาล (ร้อยละ ๓.๖) และยังเกิดผลกระทบด้านจิตใจ เช่น มีความกังวลใจ กระวนกระวาย เครียด (ร้อยละ ๙๓.๓) นอนไม่หลับ (ร้อยละ ๘๓.๐) และรู้สึกท้อแท้ หดหู่ (ร้อยละ ๖๗.๖)

ตารางที่ ๒ สุขภาพกายของพนักงานเก็บขยะในช่วงน้ำท่วม จำนวน ๑๘๖ คน

สุขภาพกาย	ร้อยละ เป็น	ร้อยละของผู้ที่ตอบว่าเป็น		
		เป็นครั้งแรก	เป็นเท่าปกติ	เป็น
โรคฉี่หนู	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๐.๐
การบาดเจ็บหรือเจ็บป่วย				
ปวดเมื่อยตามร่างกาย	๙๔.๖	๑๑.๔	๔๘.๖	๔๐.๐
เหนื่อย/อ่อนเพลียง่าย	๘๙.๕	๑๑.๗	๔๗.๕	๔๐.๘
โรคน้ำกัดเท้า/มือเท้าเปื่อย	๘๕.๓	๔๖.๘	๒๘.๒	๒๕.๐
เป็นหวัด/ไอ/จาม	๖๗.๔	๑๐.๕	๖๑.๓	๒๘.๒
โดนของมีคม	๖๗.๒	๓๓.๓	๓๐.๙	๓๕.๘
โรคผิวหนัง	๖๓.๖	๓๕.๙	๓๗.๖	๒๖.๕
ปวดศีรษะ/มีเมื่อย	๕๙.๐	๒๑.๓	๕๐.๐	๒๘.๗
ตะคริวที่ขา	๕๖.๔	๑๙.๖	๔๑.๒	๓๙.๒
ท้องเสีย	๕๒.๕	๒๒.๙	๖๒.๕	๑๔.๖
บวมตามร่างกาย มือ นิ้ว ขา	๔๔.๗	๑๗.๕	๓๒.๕	๕๐.๐
ลัตัวมีพิษกัด	๔๒.๙	๓๘.๐	๓๖.๗	๒๕.๓
คลื่นไส้/อาเจียน	๔๐.๔	๒๐.๓	๖๐.๘	๑๘.๙
ตาอักเสบ/ตาแดง	๓๓.๙	๒๔.๖	๓๙.๓	๓๖.๑

ความคิดเห็นต่อสถานการณ์การเก็บขยะช่วงน้ำท่วม: พนักงานเก็บขยะเห็นว่าการเก็บขยะในช่วงน้ำท่วมมีความเสี่ยงมากที่สุดในเรื่องการติดเชื้อที่ต้องลุยน้ำเก็บขยะ (ร้อยละ ๖๔.๘) รองลงมาคือขยะในช่วงน้ำท่วมมีความสกปรกมากกว่าขยะในภาวะปกติ (ร้อยละ ๖๔.๒) พนักงานเก็บขยะมีความกังวลต่อการถูกสัตว์มีพิษ กัดต่อย (ร้อยละ ๕๔.๗) และการลุยน้ำเข้าไปเก็บขยะ เป็นการเสี่ยงต่อการถูกไฟฟ้าดูด (ร้อยละ ๕๓.๒) ตามลำดับ ดังตารางที่ ๓ ทั้งนี้พนักงานเก็บขยะให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าหน่วยงานควรให้ความช่วยเหลือ

ด้านอุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในการเก็บขยะ ได้แก่ ชุดกันน้ำ ถุงมือ รองเท้าบูต และเครื่องวัดกระแสไฟฟ้า และเห็นว่าหน่วยงานควรสนับสนุน เรือยนต์สำหรับใช้ในการเก็บขยะแทนเรือลากจูงที่ใช้อยู่ เนื่องจากขยะมีปริมาณและมีน้ำหนัมาก และการลากจูงก่อให้เกิดการบาดเจ็บได้ ทั้งนี้พนักงานเก็บขยะต้องการได้รับการกำลังใจจากผู้บังคับบัญชาและประชาชนทั่วไป เพื่อสามารถอดทนต่อความลำบากที่เกิดขึ้นจากการทำงานในช่วงวิกฤติ

ตารางที่ ๓ ร้อยละของการรับรู้ความเสี่ยงในการทำงานเก็บขยะช่วงน้ำท่วม (n = ๑๘๖)

ความคิดเห็น	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
พนักงานวิตกกังวลต่อการติดเชื้อที่ต้องลุยน้ำเก็บขยะ	๖๔.๘	๒๒.๒	๔.๖	๓.๔	๕.๑
ขยะในช่วงน้ำท่วมมีความสกปรกมากกว่าขยะในภาวะปกติ	๖๔.๒	๒๒.๐	๔.๖	๑.๒	๘.๑
พนักงานวิตกกังวลต่อการถูกสัตว์มีพิษ กัดต่อย	๕๔.๗	๓๓.๑	๕.๒	๒.๓	๔.๗
พนักงานใช้การคาดเดา สุ่มเสี่ยงต่อการถูกไฟฟ้าดูดในการเก็บขยะ	๕๓.๒	๒๐.๒	๑๒.๑	๔.๐	๑๐.๐
การที่มีขยะลอยอยู่ในน้ำจำนวนมาก	๕๐.๘	๒๐.๔	๑๖.๔	๕.๗	๖.๒
เพราะประชาชนไม่ทราบจะเอาขยะไปทิ้งที่ไหน					
หน่วยงานมีข้อกำหนดเรื่องการจัดการขยะในช่วงน้ำท่วมที่ชัดเจน	๔๔.๔	๒๓.๖	๑๑.๕	๔.๘	๕.๘
หน่วยงานให้ความช่วยเหลือในการป้องกันอันตราย	๔๔.๒	๒๐.๓	๒๐.๓	๒.๓	๗.๙
ให้แก่พนักงานเก็บขยะเพียงพอ					
หน่วยงานสามารถเก็บขยะช่วงน้ำท่วมที่ผ่านมาได้ดีที่สุดแล้ว	๔๘.๐	๓๓.๙	๔.๐	๒.๘	๖.๒
พนักงานเสี่ยงต่อการจมน้ำในการเก็บขยะช่วงน้ำท่วม	๔๗.๗	๒๖.๗	๑๓.๖	๔.๖	๗.๔
พนักงานไม่ยอมมาทำงานในช่วงน้ำท่วม	๔๕.๒	๒๔.๙	๘.๕	๘.๕	๗.๙
เนื่องจากกลัวอันตราย หรือโรคที่อาจมากับภาวะน้ำท่วม					
หน่วยงานไม่ได้ชี้แจงเรื่องการจัดการขยะ	๔๑.๕	๒๒.๒	๒๑.๖	๘.๐	๖.๘
ช่วงน้ำท่วมที่ถูกต้องให้ประชาชนรับทราบ					
หน่วยงานดูแลพนักงานเกี่ยวกับความเจ็บป่วย	๓๐.๑	๓๕.๒	๒๓.๙	๕.๑	๕.๗
ที่เกิดขึ้นจากการเก็บขยะช่วงน้ำท่วมอย่างเพียงพอ					

วิจารณ์ และสรุปผลการศึกษา

วิจารณ์: ผลการศึกษาภาวะสุขภาพและความคิดเห็นต่อการเก็บขยะช่วงน้ำท่วมของพนักงานเก็บขยะ สำนักงานเขตแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร โดยพนักงานเก็บขยะทุกรายมีประสบการณ์ทำงานมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๑ ปี ซึ่งมีความสามารถและความคุ้นเคยในการทำงานภาวะปกติ อาการเจ็บปวดด้านร่างกายที่พบมากกว่าภาวะปกติ หรือเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกตั้งแต่ทำงานเก็บขยะ อาจเป็นผลเนื่องจากสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก การทำงานในที่ที่ไม่คุ้นเคยหรือไม่มีประสบการณ์มาก่อน และไม่สามารถใช้ทักษะในการทำงานเดิมได้^{๑๑, ๑๒} และแม้ว่าพนักงานเก็บขยะจะเห็นว่าการเก็บขยะช่วงน้ำท่วมจะมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อหรืออาจถูกสัตว์มีพิษ กัดต่อย หรือกังวลต่อการถูกไฟฟ้าดูดระหว่างปฏิบัติงาน พนักงานเก็บขยะยังคงต้องทำงานตามศักยภาพที่จำกัดในเวลานั้น โดยการที่บุคคลเห็นว่าอาชีพตนเองมีความเสี่ยงและการมีประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุ มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน^{๑๓, ๑๔} ดังจะเห็นว่าพนักงานได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมถึงความต้องการความช่วยเหลือในการป้องกันอันตรายในการทำงานทั้งในเรื่องการ

จมน้ำ และการถูกไฟฟ้าดูด โดยการสนับสนุนทางสังคมที่เพียงพอจะช่วยให้บุคคลปรับตัวได้เหมาะสมและนำไปสู่การคงอยู่ในองค์กร และในอาชีพตลอดจนนำไปสู่การมีพฤติกรรมการทำงานที่ดี^{๑๕-๑๘} แม้ว่าการศึกษาวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากสำนักงานเขตที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมเพียงเขตเดียว ก็อาจสามารถสะท้อนภาพภาวะสุขภาพและความคิดเห็นของพนักงานเก็บขยะต่อสถานการณ์การเก็บขยะช่วงน้ำท่วม ที่สอดคล้องกับในพื้นที่ของสำนักงานเขตอื่นๆ ได้ในหลายๆ ประเด็น อย่างไรก็ตามควรมีการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาระบบการสนับสนุนการทำงานของพนักงานเก็บขยะตลอดจน ระบบการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การไฟฟ้า สถานพยาบาล ในช่วงเกิดน้ำท่วม

สรุป: พนักงานเก็บขยะซึ่งต้องเก็บขยะในภาวะน้ำท่วม มีปัญหาสุขภาพหลายอย่างทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจ และมีความคิดเห็นว่าการเก็บขยะในภาวะน้ำท่วมมีความเสี่ยงต่ออันตรายหลายอย่าง มีความกังวลต่อความปลอดภัยในการทำงาน ต้องการการสนับสนุนทั้งในเรื่องอุปกรณ์อำนวยความสะดวก อุปกรณ์ป้องกันอันตรายในการทำงาน และกำลังใจจากหน่วยงาน และประชาชนทั่วไป

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้ได้รับทุนสนับสนุนจากภาควิชา
เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์
ดร. นายแพทย์วิโรจน์ เจียมจรัสรังษี รองศาสตราจารย์
สมรัตน์ เลิศมหาฤทธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นายแพทย์
วิฑูรย์ โล่ห์สุนทร และคุณธนะภูมิ รัตนานพวงศ์ ภาควิชา
เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและความช่วยเหลือที่เป็น
ประโยชน์ยิ่งต่อผู้วิจัย และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน
ที่มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

๑. Englehardt JD, An H, Fleming LE, Bean JA. Analytical predictive Bayesian assessment of occupational injury risk: municipal solid waste collectors. *Risk Anal* 2003;23:917-27.
๒. Kuijer PP, Sluiter JK, Frings-Dresen MH. Health and safety in waste collection: Towards evidence-based worker health surveillance. *Am J Ind Med* 2010; 53:1040-64.
๓. Ivens UI, Lassen JH, Kaltoft BS, Skov T. Injuries among domestic waste collectors. *Am J Ind Med* 1998;33:182-9.
๔. Yang CY, Chang WT, Chuang HY, Tsai SS, Wu TN, Sung FC. Adverse health effects among household waste collectors in Taiwan. *Environ Res* 2001;85:195-9.
๕. Wouters IM, Hilhorst SK, Kleppe P, Doekes G, Douwes J, Peretz C, et al. Upper airway inflammation and respiratory symptoms in domestic waste collectors. *Occup Environ Med* 2002;59:106-12.
๖. Kuijer PP, Frings-Dresen MH. World at work: refuse collectors. *Occup Environ Med* 2004;61:282-6.
๗. Eklof M, Torner M. Perception and control of occupational injury risks in fishery - a pilot study. *Work and Stress* 2002;16:58-69.
๘. Lee JEC, Lemyre L, Mercier P, Bouchard L, Krewski D. Beyond the hazard: The role of beliefs in health risk perception. *Hum Ecol Risk Assess* 2005;11:1111-26.
๙. Sjöberg L. Attitudes and risk perceptions of stakeholders in a nuclear waste siting issue. *Risk Anal* 2003;23:739-49.
๑๐. Frewer L. The public and effective risk communication. *Toxicol Lett* 2004;149:391-7.
๑๑. Nenonen S. Fatal workplace accidents in outsourced operations in the manufacturing industry. *Safety Science* 2011;49:1394-403.
๑๒. Griffin MA, Neal A. Perceptions of safety at work: a framework for linking safety climate to safety performance, knowledge, and motivation. *J Occup Health Psychol* 2000;5:347-58.
๑๓. Randall ML, Cropanzano R, Bormann CA, Birjulin A. Organizational politics and organizational support as predictors of work attitudes, job performance, and organizational citizenship behavior. *J Organiz Behav* 1999;20:159-74.
๑๔. Coyle-Shapiro JA, Conway N. Exchange relationships: examining psychological contracts and perceived organizational support. *J Appl Psychol* 2005;90:774-81.
๑๕. Vigoda E. Organizational politics, job attitudes, and work outcomes: Exploration and implications for the public sector. *J Vocational Behavior* 2000;57:326-47.

Abstract

Health status and opinions toward flood-related refuse collection: A case study of refuse collectors at one district office of the Bangkok Metropolitan administration

Nitiya Chomchey*, Kunyalak Na-Rungsri**

* SEARCH, The Thai Red Cross AIDS Research Centre and Department of Preventive and Social Medicine, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University

** Maharat Nakhon Ratchasima Hospital and Department of Preventive and Social Medicine, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University

Introduction: Prolonged high floods can affect refuse collection. The refuse collectors need to change the method of refuse collection and may be at a high risk for occupational injuries. The objective of this study was to assess the health status and opinions of refuse collectors towards flood-related refuse collection.

Method: A cross-sectional descriptive study was to collect data from 186 refuse collectors who worked in one district office of the Bangkok Metropolitan administration during the period of February to March 2012 by using a set of self-administered questionnaires.

Result: The study population was exclusively male with an average age of 42.1 years, 66.9% of study participants completed only primary level education. The most common illnesses or injuries reported were muscular pain (94.6%), fatigue (89.5%) and Athlete's foot (85.3%). Five refuse collectors (3.6%) were hospitalized owing to a wound from a sharp object. Most respondents perceived an increased risk of infection from wading in water to collect rubbish, as well as an increased risk of bites from poisonous animals and electric shock (64.8%, 54.7% and 53.2% respectively). They reported that district authorities should provide safety equipment to prevent occupational injuries that might occur during flooding, and also suggest that motorized boats ought to be provided for refuse collection.

Discussion and Conclusion: This study reported an increase in both physical and psychological health problems during flooding compared to a typical working situation. District authorities should consider providing auxiliary and safety equipment and social support to minimize flood-specific risks.

Key words: Refuse collector, Health status, Opinion, Flooding